

Doctoral Theses in the Field of Educational Administration in the 14-Year Process Following the Establishment of YÖK

Muammer Ergün¹

¹Kastamonu University, Faculty of Education, Turkey

ARTICLE INFO

Article History:

Received 12.04.2017

Received in revised form
25.04.2017

Accepted 26.04.2017

Available online

28.04.2017

ABSTRACT

This research aims to determine whether the managers have knowledge about the research among the organizations on the role of the practitioner who need scientific information that is the result of the doctoral dissertations made in Turkey. In order to achieve this, it has been tried to determine the level of information about the researches of the organizations that are interested in these researches. Screening model has been used in the research. In the first part of the study, the doctoral dissertations conducted between 1983-1996 have been examined. The purpose of this study is to determine the distribution of doctoral theses related to education management, inspection, planning and economics (EYTPE) in many universities in Turkey and to determine the level of information about the problem of organizations and theses being studied by organizational managers. The result is to demonstrate whether the levels of awareness among managers differ according to various variables. It has been found that doctoral dissertations have been increased since 1984. Although there is a decline in this number in some years, in general, there is a visible increase. Between 1983 and 1996, most of the thesis (20) have been produced in 1988. The universities that have the most thesis have been found at Ankara, Hacettepe and Gazi universities. When the level of the management informing about doctoral thesis about the organization has been examined, the managers working in affiliated ministries are more informed about their organizations than others. The lowest level of information has been found among those who work at bank as managers. There has also been found a difference according to the organizations among the level of awareness for research carried out within the institutions.

© 2017 IOJES. All rights reserved

Keywords:

Doctoral dissertations, educational administration, educational researches, doctoral dissertations on educational administration

Extended Summary

As a social institution, science and education are supposed to be in relation to their purpose, function and application. Those services should embrace interaction, coordination by bringing them together. The common function of science and education might be mentioned in terms of directing and shaping human life. This common function gains its importance with human resource development, enrichment and product development. The place and function of science in human life are applications that enable human beings to perceive human beings and their future, to live humanely and to use their environment wisely, to provide information and support. It is impossible to ignore the necessity of scientific researches in order to apply these researches and to put them into practice.

This research's aim is to determine whether managers have some knowledge about the researches within organizations revealed in the doctoral dissertation studies in our country. It has been tried to specify how the information grades about the researches of the organizations are real and whether people are interested in these researches.

¹ Corresponding author's address: Kastamonu University, Faculty of Education, Kastamonu, Turkey
Telephone: + 905053195003
Fax: +903662123353
e-mail: mergun@kastamonu.edu.tr
DOI: <https://doi.org/10.15345/iojes.2017.03.014>

In this general objective, those questions had been asked:

How is the distribution of doctoral dissertations on education management, inspection, planning and economics universities planning and economics (ETEPE) in universities in Turkey?

What are the levels of the managers being informed about the research conducted about the organizations?

Are the levels of awareness different from person to person by various variables?

This conducted research is limited to three dimensions as time, subject and level. The studies are to be limited to the work between 1983-1996. The topic size is also limited to theses related to EYTPE. In the dimension of level, it is limited to doctoral thesis studies.

Method

Screening model was used in the research. In the first phase of study, Ph.D. theses between 1983-1996 were examined. This research embraced the field of education management, inspection, planning and economy. By examining the research and samples in the theses, it had been determined which problems are related with the studies. Problems of theses and sub-problems have led to the definition of the problem being investigated. With the results of the theses, the suggestions section was examined to determine the solution of the problem.

In the second phase of the study, the organizations that were to be gathered from the questionnaire in the first stage were specified and the organizations were listed. Then, a questionnaire developed for the purpose of the research was collected.

In this study, it has been tried to determine the distribution of the dissertation related to the field of Educational Administration, Inspection, Planning and Economy (ETP) in universities in Turkey. The senior managers have been determined to their level and their organization relevant to thesis topics. 18 universities out of 56 have EYTPE department or department in 1996. 14 universities about EYTOE out of 18 have 153 doctoral dissertations between 1983-1996. These are Ministries, private institutions, higher education institutions. The sampling consists of 151 executives who work in 73 departments.

Results

According to doctoral studies, it has been found that there has been an increase since 1984. Although, there is a decline in this number, it has been an increase in general. Most of the thesis have been produced between 83 and 86 years, especially 88 (20 thesis). Ankara, Hacettepe and Gazi universities are the universities that produce the most thesis.

When the level of the administrators on the basis of the doctoral thesis about their institution is examined, the managers working in the ministries affiliated organizations are more informed about their organizations than the others. The lowest was found as managers who worked at banks. Among the levels of being informed about the researches within organizations they worked for, there is also a difference according to the institutions.

It has been found that Uludağ and Gazi Universities have the highest averages in the analysis based on the distributions according to different universities where the average level of the administrators' being informed of the researches was investigated. They have pointed out that their getting information is more aware of their doctoral studies in these two universities than others.

It has been found that the fact that the managers are not informed about the researches does not differ according to their task titles. The groups with the highest level of being informed according to job titles are branch managers and assistant general managers respectively. There is no important difference according to the sex in the level of being informed about the studies.

YÖK'ün Kurulmasından Sonraki 14 Yıllık Süreç İçerisinde Eğitim Yönetimi Alanında Yapılan Doktora Tezleri

Muammer Ergün¹

¹Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Türkiye

MAKALE BİLGİ

Makale Tarihi:
Alındı 12.04.2017
Düzeltilmiş hali alındı
24.04.2017
Kabul edildi 26.04.2017
Çevrimiçi yayımlandı
27.04.2017

ÖZ

Bu araştırma, Türkiye'de yapılan doktora tezleri sonucu ortaya çıkarılan bilimsel bilgilerin uygulayıcısı konumunda olan örgütler arasında araştırmalar hakkında yöneticilerin bilgi sahibi olup olmadıklarını tespit etmeye yöneliktir. Bunu gerçekleştirmek için de bu araştırmaları ilgilendiren örgütlerin araştırmalar hakkındaki bilgi dereceleri belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Çalışmanın birinci aşamasında 1983-1996 yılları arasında yapılmış olan doktora tezleri incelenmiştir. Araştırmanın amacı; Türkiye'deki üniversitelerde eğitim yönetimi, teftişi, planlaması ve ekonomisi (EYTPE) ile ilgili doktora tezleri nasıl bir dağılım gösterdiğini ortaya çıkararak bu tezlerde çalışılan örgüt problemleri ve tezlerle bağlantılı olan örgüt yöneticilerinin çalıştıkları örgütlerle ilgili olarak yapılan araştırmalardan haberdar olma düzeyleri belirlemektir. Bunun sonucunda yöneticilerin haberdar olma düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre farklılaşp farklılaşmadığını ortaya koymaktır. Doktora düzeyinde yapılan tez çalışmalarında 1984 yılından itibaren gözle görülür bir artış olduğu bulunmuştur. Bazı yıllar bu sayıda düşüş olmasına rağmen genel anlamda artış olduğu bulunmuştur. 83-96 yılları arasında en fazla tez 88(20 tez) yılında üretilmiştir. En fazla tez üreten üniversiteler Ankara, Hacettepe ve Gazi üniversiteleri olarak bulunmuştur. Yöneticilik yaptığı kurumla ilgili yapılan doktora tezlerinden yöneticilerin haberdar olma düzeyleri incelendiğinde bakanlıklara bağlı kuruluşlarda görev yapan yöneticiler kendi örgütleri ile ilgili çalışmalardan diğerlerine göre daha yüksek haberdar olma düzeyindedirler. En düşük ise bankalarda görev yapan yöneticiler olarak bulunmuştur. Çalıştıkları örgütlerle ilgili yapılan araştırmalardan haberdar olma düzeyleri arasında kurumlara göre de farklılaşma bulunmuştur.

© 2017 IOJES. Tüm hakları saklıdır

Anahtar Kelimeler:

Doktora tezleri, bilimsel araştırma, eğitim yönetimi, eğitim yönetimiyle ilgili doktora tezleri

Giriş

18. yüzyıl sonlarında yaşanmaya başlayan sanayi toplumu kavramı günümüzde yerini bilgi toplumu kavramına bırakmıştır. 21. yüzyılın temel özelliği olarak bilginin ön plana çıktığını söylemek mümkündür. İnsanlık, geliştirilen bilgilerin ve deneyimlerin nesilden nesile aktarılmasıyla ve bu aktarım sonucu bu bilgilerden faydalanılmasıyla sürekli ve devasa bir gelişme göstererek günümüzdeki düzeyine ulaşmıştır. Toplumsal ilerlemenin gerçekleştirilebilmesi, bilim ve teknolojiye ileri adımların atılabilmesi için kişilerin ve kurumların bilgi gereksinimlerinin karşılanması ve üretilen bilgilerin etkili bir şekilde kullanılması zorunludur. Dünyada ve ülkemizde ihtiyaç duyulan bilgilerin üretilmesinde en önemli kuruluşlardan birisi de şüphesiz ki, üniversitelerdir.

Bilimsel bilgiler, bilimsel araştırmalar sonucu elde edilirler ve bilimsel araştırmalar sonucunda yeni bir şeyler ortaya çıkması muhtemeldir. Bilimsel araştırmalar var olan veya ileride olması olası olan problemleri ortaya koyup bu problemlere çözüm yollar önerirler. Bu açıdan bakıldığında bilimsel araştırmaların önemi bir kat daha artmaktadır.

Bilimin ve eğitimin ürünlerinin toplum tarafından kullanılması ve sonuçlarından yararlanması konusunda; eğitim ve bilimin iş birliği içinde yerine getirmesi gereken işlevler vardır. Eğitimin genel amaçları bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanlarındaki insan davranışlarının değiştirilip geliştirilmesini kapsamakta ve bu amaçların gerçekleştirilmesi için çeşitli eğitim etkinlikleri düzenlenmektedir. Eğitimin amaçlarının gerçekleştirilmesi bilimsel bilgilere ve bilimin ürünlerine dayanmaktadır.

² Sorumlu yazarın adresi: Kastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Kastamonu, Türkiye
Telefon: +905053195003
Fax: +903662123353
e-posta: mergun@kastamonu.edu.tr
DOI: <https://doi.org/10.15345/iojes.2017.03.014>

Bilim ile eğitim toplumsal birer kurum olarak amaç, işlev ve uygulama boyutlarında ilişki içinde olmak zorundadır. Toplumla götürecekleri hizmetler çerçevesinde ilişki içerisinde olmak, etkileşim ve koordinasyon niteliklerini taşımak zorundadırlar. İnsan yaşamını yönlendirme ve biçimlendirme konularında bilim ve eğitimin ortak işlevinden söz edilebilir. Bu ortak işlev, insan kaynaklarını geliştirme, zenginleştirme ve üretici kılma yönlerinde önem kazanmaktadır. Bilimin insan yaşamındaki yeri ve işlevi; insanın çağını ve geleceğini insanca algılayıp, insanca yaşamasına ve çevresini akılcıca ve insanca kullanmasına olanak, bilgi ve destek sağlayan uygulamalardır (Özoğlu, 1994).

Ülke sınırlarının artık coğrafi bir kavram olma ötesinde değer taşımadığı ve mal, hizmet ve sermaye hareketlerine engel oluşturmadığı günümüz dünyasında bütün ülkelerin çabası rekabet gücüne sahip bir ekonomi yaratmak ve uluslararası camianın saygın, seçkin ve sözü dinlenir bir üyesi olmaktır. Bir ülkenin bilimsel ve teknolojik Araştırma Geliştirme kapasitesi ile insan gücünün niteliği o ülkenin rekabet gücünü belirleyen unsurlardan ikisi olarak kabul edilmektedir (Gürüz, 1994). Bu nedenden dolayı bilgi üretme kapasitesine sahip elit bir insan gücü topluluğu ile birlikte, üretilen bilgiyi katma değer yaratma yönünde uygulayabilecek, yani kullanabilecek, çeşitli bilgi ve beceri düzeylerindeki geniş bir insan gücüne ihtiyaç vardır.

Büyüköztürk'ün (1994) belirttiğine göre Tefenbaum ve Mulken'in 1987 yılında yaptığı araştırma sonuçlarına göre bilimsel ve teknolojik bilgi her 5,5 yılda iki katma çıkmakta ve bu surede giderek kısılmaktadır. Türkiye'de araştırmalar üç kanaldan yapılmaktadır. Bu kanalların birincisi ve en önemlisi üniversitelerdir. Diğer kanallar ise kamu ve özel kuruluşlardır, kamu ve özel kuruluşlar; ortaya çıkan veya gelecekte çıkabilecek ve kendilerini etkileyebilecek problemler üzerinde araştırmalar yapmakta veya araştırma yapmak için özel olarak kurulmuş şirketlere araştırma yaptırmaktadırlar.

Ülkeler için hayati bir önem taşıyan bilimsel bilginin üretimi, özellikle Türkiye gibi özel girişimi belli bir birikime ulaşmamış ülkelerde, neredeyse tamamen devlete yani üniversitelere ve kamu araştırma kurumlarına kalmaktadır. Türkiye'de üniversiteler dışındaki kamu araştırma kurumlarının sınırlılığı göz önünde bulundurulduğunda üniversitelere bilimsel bilgi üretimi açısından düşen sorumluluklar açık bir şekilde görülmektedir. Özel sektörde yapılan araştırmalar da sınırlı olmasının yanında kendi ihtiyaçlarına cevap arar özellikler taşımaktadır. Temel bilim alanının bilimsel çalışmalar yapmak çok masraflı olmasına rağmen sosyal bilimlerde çok daha uygun maliyetle bilimsel çalışmalar yapılabilmektedir.

Kerlinger (1973) bilimsel araştırmayı; hipotetik önermelerin sistemli, eleştirel ve ampirik olarak araştırılmasıdır, şeklinde tanımlamaktadır. Bu tanımda bilimsel araştırmanın amacı kuram geliştirmektir, kuramın amacı da olayı anlamak ve açıklamaktır. Varış (1981: 48) bilimsel araştırmanın temel amacının bilinenlerden bilinmeyenlere doğru yol almak ve bu doğrultuda bilgi üretmek olduğunu belirtmektedir. Varış'ın belirttiği tanımda da görüldüğü gibi bilimsel araştırma teori geliştirmekle baslar ve araştırmanın yapıldığı bilim alanı için evrensel anlamda geçerliği olan yasalar geliştirilerek sonuçlanır. Bilimsel araştırmalar bir taraftan kuram geliştirmeye katkı sağlarken diğer taraftan da problemlere çözüm getirebilecek niteliklere sahip olmalıdır. alcı (1991: 736) ise bilimsel araştırmanın problem çözmekten çok problem üretmekle ilgili olduğunu belirtmiştir. O'na göre bilimsel araştırma anlık olmaktan çok son, pragmatik olmaktan çok temel problemleri araştırmalıdır. Karasar (1984), bilimsel araştırmanın bir gereksinimle başladığını belirterek, zihinsel yada fiziksel, doğrudan yada dolaylı olarak insanları rahatsız eden durumların ortadan kaldırılması gereksinimi şeklinde tanımlamaktadır.

Güvenç (1994) Her bilimin bilgi ürettiğini ancak her bilginin bilimsel olmadığını söylemiştir. Bilimsel görüldüğü halde geçerli ve güvenilir olmayan, bilim Kökenli olmadığı halde geçerli ve güvenilir bilgiler vardır, Bilimsel bilginin temel ölçütü, belli bir yöntemle incelediği konuya elverişli (tekrarlanabilir) veri toplama teknikleri kullanmasıdır. Bilimsel bilgiyi diğer bilgi türlerinden ayıran en önemli fark, bilginin nasıl ve hangi yoldan elde edildiğidir. Bilimsel bilgi doğrulanabildiği gibi yanlışlanabilir de (Güvenç, 1994: 25). Popper'a(1995) göre; bilim, hipotezlerin gözlemlere dayandırılması, gözlemler tarafından doğrulanması ile değil, gözlemler tarafından yanlışlanması ile ilerleme sağlar.

Çeşitli yazarların bilimsel araştırma hakkındaki görüşleri kısaca belirtildikten sonra eğitimde bilimsel araştırmanın ne anlama geldiğine değinmekte yarar vardır. Eğitim araştırmaları, eğitimin süreç ve sonuçlarına ilişkin olan insan davranışları konu edinir. Bu nedenle eğitim araştırmaları, sosyal ve davranış

bilimleri kategorisi içinde yer alır. Sosyal ve davranış bilimlerinin yöntem ve tekniklerini izler (Varış, 1981:47).

Eğitim araştırmaları; bilimsel yöntemin sistemli ve planlı bir şekilde eğitim problemlerinin çözümüne uygulanması işidir. Toplumsal alanlarda ve insan davranışları üzerinde yapılan araştırmalar, bilimin ana ilkelerini izlemekte, ayrıntıda değişiklik yapılırsa bile esasta bu bilimsel yöntemin uygulaması olmaktadır. Eğitim araştırması, eğitim problemlerinin çözümüne ya da ortaya çıkarılmasına ve eğitim biliminin geliştirilmesine yönelik, yöntem ve teknikleri problemin niteliklerine göre değiştirilebilen amaçlı, sistemli, planlı ve disiplinli bir süreçtir (Kaptan, 1982).

Bütün bu açıklamalardan sonra araştırma geliştirme cabaları ile bilimsel ve teknolojik gelişme arasında önemli bir ilişki olduğu (Alkan, 1989: 23) söylenebilir. Ancak yapılan araştırmalardan ilgili örgütlerin uygulamada yeteri kadar faydalanmaması veya faydalanamaması durumunda ise bunun tam tersini söylemek mümkündür. Bir bakıma araştırmaya ayrılan para ve zaman israf edilmiştir denilebilir. Büyüköztürk'ün (1994) belirttiğine göre, araştırma geliştirme ülke kalkınmasının bağımsız değişkenlerinden biri olarak ele alınmakta ve Türkiye'de araştırma alanına gerekli önem ve ilginin gösterilmediği belirtilmektedir. Bu madalyonun bir yüzüdür. Madalyonun diğer yüzünde ise yapılan araştırmalardan gereği kadar faydalanılmadığı görülmektedir.

Bir ülkenin gelişmişlik düzeyi, gayri safi milli hasıladan araştırma geliştirme faaliyetlerine ayrılan payın oranına göre ifade edilmektedir (Doğan, 1994: 102). Türkiye'de araştırma geliştirme harcamalarının gayri safi milli hasılaya oran %0.24 olup gelişmiş ülkelerin 1/10 seviyesindedir (Duman, 1993: 7).

Görünen o ki toplumların hem farklılaşmalarında hem de dönemlerine göre daha ileri gitmelerinde en temel ölçüt bilim ve bilimsel araştırmalardır (Doğan, 1994). Değişim sürecinin ve sonuçlarının ülkeleri etkilemesi ve yeni sorunlara yol açması kaçınılmaz bir gerçektir. Bu sorunlara çözümler arama konusunda toplumların bilim ve eğitim kurumlarına ve onların eşgüdümüne büyük gereksinme vardır. Güncel sorunlara çözüm arayan bilim ile eğitim uygulamaları, gelecek yıllara özgü sorunlara, gelişmelere ve değişim eğilimlerine yönelik kestirimleri ve çalışmalarında eşgüdüm ve etkileşim içinde başlatmak ve yürütmek zorundadır (Özoğlu 1994). Bilginin üretimi, geliştirilmesi kullanımı, paylaşılması ve kontrolü ile denetimi eğitim ve bilim kurumlarına yeni görevler yüklenmektedir. Bir ülkede üretilen ve kullanılan bilginin kalite ve kantitesi ile bunu belirleyen yetişmiş insan gücünün sahip olduğu özellikler, uluslararası platformda o ülkenin yerini belirlemede önemli role sahiptir (Cafoglu, 1996). Bu bakımdan özellikle bilgi toplumuna giden yolda bilimsel araştırmaların ve bu araştırmaların uygulanabilmesi, uygulamaya geçirilebilmesi için çok ciddi bir planlamanın gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Ankara'da bulunan Gazi, Hacettepe ve Ankara üniversitelerinin kütüphanelerinin taranması sonucunda ise 1983-1996 yılları arasında eğitim yönetimi teftişi planlaması ve ekonomisi alanında yapılan doktora tez çalışması sayısı Gazi Üniversitesinde 19, Hacettepe Üniversitesinde 38, Ankara Üniversitesinde de 39 olmak üzere toplam 96 tez çalışması yapıldığı ortaya çıkarılmıştır, Sadece Ankara'da üç üniversitede 96 doktora tez çalışması yapılmış, araştırmacının üniversite kütüphanelerini taraması sonucu Türkiye genelinde bu sayının 153 olduğu saptanmıştır. Bu çalışmaların her biri en az üç yıllık emek karşılığında gerçekleştirildiği düşünülürse, bir kişinin 459 yıl çalışıp ortaya çıkarabileceği çalışmalardan faydalanmamanın ülkeye ne gibi bir külfet yüklediği ortaya çıkar. Araştırma yapabilmek, yapılan araştırmalardan yararlanabilmek, ondan etkilenebilmek her şeyden önce belli düzeylerde teknik bilgi ve beceriler ile bilimsel tutum ve davranışlardan oluşan genel bir araştırma kültürünü gerektirir (Karasar, 1993). Bu araştırmada, Türkiye'de yapılan araştırmalar hem uygulayıcı durumda olan örgütler arasında araştırmaların uygulamaya geçirilmesi yönünde bir iş birliğinin olup olmadığı ortaya çıkarılmaya çalışılmaktadır. Bunu gerçekleştirmek için de bu araştırmaları ilgilendiren örgütlerin araştırmalar hakkındaki bilgi dereceleri belirlenmeye çalışılmıştır.

Eğitim yönetimi araştırmalarının önemli görevlerinden biri okullara; onların ne olduğuna ilişkin çeşitli imajlar geliştirmektir (Herriot ve Fireston, 1982). İmaj, "incelenen olayların zihinsel bir resmi" olarak tamamlanabilir (Herriot ve Fireston, 1982: 42)., Eğitim kurumlarına ilişkin bu imajlar üç genel amaca hizmet ederler. İlk olarak araştırma problemlerinin üretilesine olanak verirler: Araştırmacı imajı ya bir metafor olarak ele alır ve onun gerçekte var olan farklı yönlerini araştırmak ister ya da onu ideal olarak ele alıp ondan farklılaşmaları ve nedenlerini araştırır. İkincisi araştırma sonuçlarını bütünleştirmektir.: İmaj,

araştırmada spesifik sonuçların beklenmesine, bunlara ulaşılabilmesine yorumlanmasına bir temel oluşturabilir. Böylece de büyük bir veri yığını içinde belli kalıpları oluşturarak bulguların, çeşitli kurumsal benzerliği olan örgütlere transferine imkân verir. Son olarak da eylemlere yön vermek görevinden söz edilebilir. İmaj, olayların yorumlanmasına ve eylem biçimlerine yön verebilir. Herriot ve Fireston'un (1982) da belirttikleri gibi yapılan eğitim yönetimi araştırmalarının uygulamaları yönlendirmesi gerekir. Bu noktada eğitim yönetimi araştırmalarının uygulamaları ne derecede yönlendirdiği sorusu önem kazanmaktadır.

Duruma farklı bir açıdan bakılırsa, üniversitelerde yapılan araştırmaların ülke ihtiyaçlarına yönelik olmadığı konusunda yaygın şikâyetler de mevcuttur (Kök Vakfı, 1992: 6). Yapılan araştırmaların uygulamaya geçirilmemesinin- geçirilememesinin bir nedeni de bu olabilir. Ancak, yapılan bu araştırma konunun bu yönüyle dolaylı olarak ilgilenmiştir.

Balcı (1991: 744) Türkiye'de kuram-araştırma ilişkisinden bahsetmenin güç olduğunu belirtmektedir. Kuram-araştırma ilişkisinden bahsetmenin güçlüğünden haklı bir şekilde yakınmaktadır. Ancak buraya bir kavram daha koymak gerekmektedir. Bu da uygulamadır. Kuram-araştırma ilişkisi yoktur, bu doğru olabilir ancak bununla beraber araştırma-uygulama ilişkisinden bahsedebilmemiz mümkün müdür? Dünyada ve Türkiye'de meydana gelen bilimsel ve teknolojik gelişmelerden yararlanılmadığı ve yapılan bilimsel araştırmalardan yeterince faydalanılmadığı sürece, çağın toplumsal ve bireysel ihtiyaçlarına gerektiği şekilde cevap verilemez. Eğitim yönetimi alanında yapılan bilimsel çalışmaların uygulamaya geçirilememesi veya geçirilmemesi nedeniyle eğitim yönetimi alanı hak ettiği statüye ulaştıramamıştır. Balcı (1991) bunun nedenlerini aşağıdaki şekilde belirtmektedir.

1. Eğitim yönetimine konu olan eylemin pratik niteliği,
2. Kuramsal sorunlar üzerinde görüş birliğine varılamaması,
3. Düşük düzeyli araştırma metodolojisi,
4. Alanın politik niteliği.

Balcı, eğitim yönetimine, altında çeşitli görüşlerin toplandığı bir şemsiye olarak bakmakta ve eğitim yönetimi kuramcıları ile uygulamacılarının yaklaşımlarının farklılığına dikkat çekmektedir. Balcı, eğitim yönetimi araştırmalarının temel problemleri araştırması gerekirken daha çok pratik yönelimli oldukları ortaya çıkarılmıştır. Balcı (1991: 736), eğitim yönetimi araştırmalarında; yararlılık, ilişki ve pratik olmak üzere iki; ölçüt kullanıldığını bulmuştur. Araştırmaların uygulamaya geçirilememesinin sebeplerinden biride bu olabilir.

Açıkalın (1994: 39) araştırma yapmak, yaptırmak ve bu araştırmalardan yararlanmanın personel yönetiminin görevlerinden birisi olduğunu belirtmektedir. "Bilgi üretmek yoluyla sistemin çevresini ve kendisini kontrol etmesini, ürettiği yeni bilgiler aracılığıyla değişmeye ortam hazırlamak, bu yolla sistemin değişmesini çağdaşlaşmanı sağlamak" personel yönetiminin bir görevidir. Personel yönetiminin, örgüt dışında üretilen bilimsel bilgiyi kullanması da personel yönetiminin görevleri içerisinde sayılabilir, üretilmiş hazır bilgiyi kullanmak örgüt için hem daha kolay hem de masraf gerektirmeyen bir yoldur.

Korkut'un (1984: 88) belirttiği gibi, araştırmalar çoğunlukla temel bilim disiplininin desteğinden yoksun bulunmaktadır. Araştırma sonuçları uygulamaya aktarılmamakta ve değerlendirilmemektedir. Mevcut araştırma malzemesi etkili kullanılmamaktadır. Bu araştırma, EYTPE ile ilgili doktora düzeyinde yapılan bilimsel araştırmaların isimleri, yapıldığı üniversite, yıl ve kimin tarafından yapıldığını ortaya koyduğu ve bu araştırmalar sonucunda geliştirilen önerilerin ilgilendirdikleri örgütlere göre tasnifinin yapılması bakımından bir bibliyografya niteliğini taşımaktadır.

Variş'in 1972 yılında "Türkiye'de lisansüstü eğitim" adıyla yaptığı araştırmada 1962'den 1972'ye kadar öğretim üye ve yardımcıları tarafından yapılan araştırmaların içinde uluslararası yankıları olan araştırma sayısının yok denecek kadar az olduğunu belirtilmektedir. Ayrıca araştırmaların uluslararası alanda ilgi görmesi yanında ülke kalkınmasında yararlı olmasını da nitelik yönünden önem taşıdığını belirtmektedir (Variş, 1972). Variş'in başka bir araştırması da aynı adı taşımakta yalnız bu araştırma sosyal bilimler alanında yapılmıştır. Anılan araştırma sonuçlarına göre; sosyal bilimlerde yapılan araştırmalar toplum sorunlarına ve uygulamaya donuk olmaktan çok, bilime katkı amacını taşımaktadır (Variş 1973: 99).

Badavan (1985) "üniversitelerde eğitim yönetimi ve denetimi alanlarında yapılmış tez çalışmaları" konulu araştırmasında Hacettepe ve Ankara üniversitelerinde eğitim yönetimi ve denetimi alanlarında; araştırılan başlıca sorunlar, bu araştırmalarda ulaşılan belgeler ve geliştirilen öneriler, araştırılması gereken fakat araştırılmamış başka sorunlar (Badavan 1985) ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Korkut'un 1981 yılında yaptığı çalışmada gelişmekte olan ülkemizde kendilerinden çok şey beklenen üniversitelerimizin toplum gereksinimlerine ve sorunlara ne derece eğilmekte olduğu ve bunu yaptığı araştırmalarla ne derece yerine getirdiği ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Araştırma sonucuna göre, üniversitelerin kendi elemanları toplum sorunlarına dönük araştırmaları yeterli bulmamaktadır (Korkut, 1981: 155). Akarsu (1990) 1960-1988 yılları arasında yapılan eğitim araştırmalarının; konu düzeyini, konu türünü, yayınlanmış olup olmadığını, yayın desteği sağlayıp sağlamadığını, hangi yıllarda yapıldığını ve basım yerine göre dağılımlarını tespit etmiştir.

Akarsu (1990), eğitim alanındaki araştırmaların ülkemizde 1950lerin son yıllarında yayımlanmaya başladığını, 1960, 1970, 1980 li yıllarda ise katlanarak arttığını belirtmiştir. Yine bu araştırma sonuçlarına göre; araştırmaların % 35 inin genel eğitim, % 29'unun ortaöğretim ve % 30 unun da yükseköğretim düzeyinde olduğu, yükseköğretim düzeyindeki araştırmaların çoğunun üniversiteye giriş konusunu kapsadığı ve eğitim konusundaki araştırmaların %'87 sinin Ankara'da yapıldığı görülmektedir.

Balcı'nın (1988) eğitim yönetimi alanında Educational Administration Quarterly dergisinde 1970-1985 yılları arasında yayımlanan araştırmaları araştırma problemi, evren, örneklem, araştırma deseni, verilerin toplanma biçimi ve verilerin analizi yaklaşım ölçütlerine göre değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda Balcı, eğitim yönetimi araştırmalarının hem bilgiye katkı getirmesi hem de pratik sorunlarına çözüm getirmesi bekleniyorsa niteliklerin yüksek olması gerekliliğini belirtmektedir(Balcı, 1988).

Balcı tarafından yapılan başka bir araştırma da Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesinde, fakültenin kuruluşundan beri yapılan doktora araştırmaları; araştırma yöntembilimin alt başlıkları altında değerlendirilerek, Türkiye'de eğitim araştırmalarının durumu hakkında bilgi toplanmıştır. Araştırmada, araştırma konuları, evren, örneklem düzeyleri, araştırma desenleri, bilgi toplama biçimleri, verilerin analiz yaklaşımları (Balcı, 1993: 93) incelenmiştir. Yayımlanmış eğitim araştırmalarının temsili bir örnekleminin kalitesini saptamaya yönelik bir araştırma 1962 yılında American Educational Research Association (AERA) tarafından yapılmıştır. Balcı'nın (1993: 89) aktardığına göre bu araştırma sonucunda eğitim araştırmalarının % 7'sinden azı değerli bulunmuştur.

Eğitim araştırmalarının kalitesi, benzer mesleklerdeki yayımlanmış araştırma makalelerine göre anlamlı şekilde düşük kalitede bulunmuştur. Benzer bir araştırma da Ward, Hall ve Schramm tarafından 1975 yılında yapılmıştır, Eğitim He ilgili dergiler taranarak araştırma makalelerinin nitelik düzeyini saptamak üzere kapsamlı bir çalışma yapmışlardır. Araştırma sonucunda dergilerdeki araştırma makalelerinin sadece % 8'j yayın için kabul edilir, %2'si ise reddedilir, yayınlanamaz bulunmuştur (Ward, Hall and Schramm, 1975). Açıkalın (1994) personel yönetimi ile ilgili yaptığı bir araştırmada, "yapılan-yaptırılan araştırmaların bulgularını kullanma düzeyini" örgüt yöneticileri yaklaşık % 60 olduğunu belirtmişlerdir. Aynı araştırmada bürokratik örgüt yöneticileri tarafından bu görevin gerçekleştirilme düzeyi % 48 olarak bulunmuştur. Türkiye'deki üniversitelerde eğitim yönetimi, teftişi, planlaması ve ekonomisi (EYTPE) ile ilgili doktora tezleri nasıl bir dağılım göstermektedir?

Yöneticilerin çalıştıkları örgütlerle ilgili olarak yapılan araştırmalardan haberdar olma düzeyleri nedir? Haberdar olma düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre farklılaşmakta mıdır?

Yapılan bu araştırma zaman, konu ve düzey olarak üç boyutta sınırlandırılmıştır. Zaman boyutunda 1983-1996 yılları arasında yapılan çalışmaları ile sınırlıdır. Konu boyutu EYTPE ile ilgili tezlerle sınırlıdır. Düzey boyutunda ise doktora tez çalışmaları ile sınırlıdır.

Yöntem

Bu araştırma tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Çalışmanın birinci aşamasında 1983-1996 yılları arasında yapılmış olan doktora tezleri incelenmiştir. Bu inceleme eğitim yönetimi, teftişi, planlaması ve ekonomisi alanını kapsamıştır. Tezlerdeki araştırma evren ve örneklemeleri incelenerek çalışmaların hangi örgütün sorunlarıyla ilgilendiği belirlenmiştir. Tezlerin problem cümlesi ve alt problemleri, incelenen

sorunun tanımlanmasına kılavuzluk etmiştir. Tezlerin sonuç ve öneriler kısmının incelenmesiyle problemin çözümüne getirilen öneriler saptanmıştır.

Çalışmanın ikinci aşamasında ise ilk aşamada toplanan bilgiler doğrultusunda anket yoluyla toplanacak bilgilerin hangi örgütlerden toplanacağı belirlenmiş ve örgütler listelenmiştir. Daha sonra ilgili örgütlerin üst düzey yöneticilerine, araştırmanın amacına uygun olarak geliştirilen anket uygulanarak probleme çözüm getirecek bilgiler toplanmıştır. Yöneticilerin araştırmalardan haberdar olma düzeylerinin ne olduğu ve bu haberdar olma düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığını ortaya koymak amacıyla veriler toplanmıştır.

Bu araştırmanın evrenini, doktora çalışmalarının ilgilendiği örgütlerin üst düzey yöneticileri oluşturmuştur. Bu kurumlar; Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) Bankalar, Yükseköğretim Kurumları, Bakanlıklara Bağlı Kuruluşlar, Özel Kuruluşlar, Türk Silahlı Kuvvetleri, TBMM Milli Eğitim Komisyonu ve Polis Akademisidir. Bu kurumlar üzerinde yapılan doktora çalışmalarındaki önerilerin yukarıda belirtilen örgütlerin 73 birimini ilgilendirdiği saptanmıştır. Çalışmanın gerçekleştirildiği dönemde bu kurumlarda görev yapan üst düzey yöneticilerin sayısı yaklaşık 390-400 civarındadır. Kurumların çeşitlilik arz etmesinden dolayı, üst düzey yöneticiler bazı yerlerde genel müdür yardımcısı olabilirken bazı yerlerde de sendika bölge başkanı veya yükseköğrenim öğrenci yurdu yöneticisi olabilmektedir.

Araştırmada öncelikle hazırlanan anketin, adı geçen örgüt birimlerinde görev yapan üst düzey yöneticilere uygulanması düşünülmüştür. Ancak bu yöneticilere ulaşma zorluğu göz önüne alınarak, genel müdür yardımcıları, daire başkanları, daire başkan yardımcıları, şube müdürleri ve birim sorumluları da örneklem grubuna dahil edilmiştir.

Araştırmanın birinci aşamasında Türkiye'deki üniversiteler tespit edilmiştir. Buna göre Türkiye'de 1996 yılında 56 devlet ve vakıf üniversitesi olduğu belirlenmiştir. Bu üniversitelerden 51'inde Sosyal Bilimler Enstitüsü ve 18 üniversitede Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde Eğitim Yönetimi Teftişi Planlaması ve Ekonomisi (EYTPE) bölüm veya anabilim dalı eğitim bilimleri bölüm veya anabilim dalı olduğu saptanmıştır. Belirlenen 18 üniversitenin kütüphane katalogları araştırmacı tarafından taranarak araştırma konusunu ilgilendiren tezler belirlenmiştir. Sonuçta, 14 üniversitede konuyla ilgili doktora düzeyinde 153 tez çalışmasının yapıldığı belirlenmiştir.

Veri Toplama Aracı

Araştırma problemine ilişkin verileri toplayabilmek için araştırmacı tarafından üç bölümden oluşan bir anket geliştirilmiştir. Anketin birinci bölümü, anketi dolduranlarla ilgili kişisel bilgileri içermektedir. Bu bölümdeki sorular seçmeli ve doldurma şeklinde hazırlanmıştır. İkinci bölümde ise yöneticilere kurumlarıyla ilgili araştırmaların isimleri verilerek bu araştırmalardan haberdar olma düzeyleri aranmıştır. İkinci bölümdeki soruların cevaplarının beşli dereceleme ölçeği üzerinde işaretlenmesi istenmiştir.

Verilerin Analizi

Yöneticilerin, araştırmalardan haberdar olma düzeyleri hakkındaki görüşlerinin çeşitli değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığına bakabilmek için dağılımın normalliği testi uygulanmıştır. Dağılımlar normallik göstermediği için Kruskal Wallis ve Mann-Whitney U testleri uygulanmıştır.

Tablo 1. Örneklemin mezun oldukları alanlara göre dağılımı

Mezun Olunan Alan	f	%
İşletme-iktisat-ekonomi	36	23.8
Eğitim	61	40.4
Yönetim	18	11.9
Diğerleri	36	23.8
Toplam	151	100

Eğitim alanından mezun olan yöneticilerin örneklem içinde en büyük grubu (% 40.4) oluşturduğu tablo da görülmektedir. Psikoloji, Sosyoloji, Felsefe, Dil ve Edebiyat, Yabancı Diller, Mühendislik, Fen Bilimleri, Coğrafya ve Jeoloji alanlarından mezun olanların oluşturduğu "diğerleri" grubunun ise, tüm deneklerin %24'ünü meydana getirdiği görülmektedir. En az denek sayısı ve orana sahip grubu yönetim alanından mezun olanlar (% 11.9) oluşturmaktadır.

Türkiye’de 1994-1995 eğitim öğretim yılı itibarı ile doktora öğrencilerinin alanlara göre dağılım yüzdelere bakıldığında eğitim bilimleri alanındaki doktora öğrencileri tüm alanlardaki doktora öğrencilerinin %6.8’ini oluşturduğunu görmekteyiz. Bu oran sosyal bilimlerde %28.3, Mühendislik alanında %22.4, sanat alanında ise %2.1’dir. (Başbakanlık, 1996). Diğer bilim alanlarına göre eğitim alanında yapılan doktora tez çalışmalarının yetersizliği acık bir şekilde görülmektedir.

Bulgular

1983 yılından 1996 yılı sonuna kadar üniversitelerde EYTPE ile ilgili doktora düzeyinde yapılan 153 araştırmanın büyük bir çoğunluğunun Ankara, Hacettepe, Gazi ve Dokuz Eylül Üniversitelerinde olduğu belirlenmiştir.

Tablo 2. Doktora tez sayılarının üniversite ve yıllara göre dağılımı

Üniversite Adı	Yıllara Göre Tez Sayıları														Toplam
	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	
Anadolu	-	-	-	1	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	4
Ankara	2	1	3	1	-	8	5	1	3	3	4	4	1	3	39
Atatürk	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	1	-	3
Boğaziçi	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	1	-	-	-	3
Çukurova	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	2	-	-	1	5
Dokuz Eylül	-	-	-	-	1	-	-	-	2	1	1	4	3	4	16
Fırat	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	2	3
Gazi	-	-	-	-	4	3	-	5	-	-	1	4	2	-	19
Hacettepe	-	4	1	2	1	7	-	3	4	2	5	1	4	4	38
İnönü	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	2	1	-	4
Marmara	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	2	1	-	-	5
Ortadoğu Teknik	-	-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	2	-	1	6
Selçuk	-	-	-	-	-	1	4	1	-	-	-	-	-	-	6
Uludağ	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	2
Toplam	2	5	5	5	6	20	15	12	14	7	17	18	12	15	153

Bu tablodan çıkan sonuca göre; EYTPE ile ilgili araştırmanın % 25.49'u Ankara Üniversitesinde, % 24.83'ü Hacettepe Üniversitesinde, % 12.41'i Gazi Üniversitesinde ve % 10.45'i Dokuz Eylül Üniversitesinde yapılmıştır. Böylece toplam araştırmaların % 73.18'inin dört üniversitede gerçekleştiği anlaşılmaktadır.

Tablo 3.Yöneticilerin araştırmalardan haberdar olma düzeylerinin kurumlara göre dağılımı

Örgütler	Araştırmalardan haberdar olma										\bar{X}	Düzyey
	Hiç		Az		Orta		Oldukça		Çok			
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Bankalar	8	47.06	6	35.29	3	17.65	0	0.00	0	0.00	1.93	Az
Yükseköğretim Kurum	4	14.81	18	66.67	4	14.81	1	3.70	0	0.00	2.19	Az
Milli Eğitim Bakanlığı	8	13.56	30	50.85	18	30.51	3	5.08	0	0.00	2.44	Az
Diğerleri	2	20.00	4	40.00	1	10.00	3	30.00	0	0.00	2.57	Az
Özel Kuruluşlar	3	21.43	1	7.14	9	64.29	1	7.14	0	0.00	2.71	Orta
Bakanlıklara Bağlı Kur	1	4.17	8	33.33	10	41.67	5	20.83	0	0.00	2.88	Orta
Toplam	26	17.22	67	44.37	45	29.80	13	8.61	0	0.00	2.44	Az

Yukarıdaki tabloda üniversitelerde yapılan doktora düzeyindeki araştırmalar hakkında yöneticilerin haberdar olma düzeyleri ortalamalarının "az" olduğu sonucu çıkmaktadır. Bu ise, yöneticilerin "sadece araştırmanın ve araştırmayı yapanın adını duyduğunu, ancak araştırma hakkında bilgisi olmadığını" göstermektedir. Kurumlar arasındaki ortalamaların dağılımına göz atıldığında en düşük ortalamaya sahip kurumun bankalar olduğu görülür, Ortaya çıkan sonuç, bankalarda görev yapan yöneticilerin, "sadece

araştırmanın ve araştırmayı yapanın adını duyduğunu, ancak araştırma hakkında bilgisi olmadığı" şeklindedir.

Bakanlıklara bağlı kuruluşların ortalaması en yüksektir. Bulgular, bakanlıklara bağlı kuruluşlarda görev yapan deneklerin "Araştırmanın kimin tarafından yapıldığının ve ana hatlarıyla konusunu bilip ancak nerede ve hangi yöntemle yapıldığını; bulgularını ve önerilerini bilmediğini ortaya koymaktadır. Özel kuruluşlarda görev yapan yöneticilerin ortalamaları "orta" düzeyde olup, bu gruptaki denekler de bakanlıklara bağlı kuruluşlarda görev yapan yöneticilerin araştırmalardan haberdar olma düzeyleri ortalamasına yakındır. Hiçbir kurumda, çalışanların kurumlarla ilgili araştırmaları tüm detaylarıyla bilen yönetici olmadığı (Tablo 30) görülmektedir. Bulgular, tüm yöneticilerin %17'sinin araştırmalar hakkında hiçbir bilgisi olmadığını göstermektedir.

MEB'de görev yapan yöneticilerin % 14'u "hiç", % 51'i "az" düzeyde yani sadece araştırmanın adını duydukları; bankalarda görev yapan yöneticilerin ise % 4Tsi "hiç", % 35'i "az" düzeyde araştırmalar hakkında bilgi sahibi olduklarını ifade etmişlerdir. Araştırmalardan haberdar olma düzeyi ortalaması en düşük olan kurumların bankalar olduğu (Tablo 30) anlaşılmaktadır. Diğer" kuruluşlarda çalışan yöneticilerin %30'u, bakanlıklara bağlı kuruluşlarda görev yapan yöneticilerin % 21'i araştırmalar hakkında "oldukça" düzeyinde bilgi sahibi olduklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 4. Araştırmalardan haberdar olma düzeylerinin kurumlara göre farklılaşma

Birinci Değişken	İkinci Değişken	Z	p
Milli Eğitim Bakanlığı	Yüksek Öğretim Kurumları	1.718	0.086
	Bankalar	2.740	0.006**
	Özel Kurumlar	-1.494	0.135
	Bakanlığa Bağlı Kuruluşlar	-2.660	0.008**
	Diğerleri	-0.401	0.688
Yüksek Öğretim Kurumları	Bankalar	1.129	0.259
	Özel Kurumlar	-2.172	0.30
	Bakanlığa Bağlı Kuruluşlar	-3.416	0.001***
	Diğerleri	-1.086	0.278
Bankalar	Özel Kurumlar	-3.138	0.002**
	Bakanlığa Bağlı Kuruluşlar	-3.717	0.000***
	Diğerleri	-1.665	0.096
Özel Kurumlar	Bakanlığa Bağlı Kuruluşlar	-0,600	0.549
	Diğerleri	0.391	0.696
Bakanlığa Bağlı Kuruluşlar	Diğerleri	1.054	0.292

Türkiye'deki üniversitelerde EYTPE ile ilgili yapılan doktora düzeyindeki araştırmalardan, ilgili örgüt yöneticilerinin araştırmalardan haberdar olma düzeyleri yapılan Kruskal-Wallis testi sonucu 0.001 düzeyinde anlamlı (p=0,000)bir farklılığı ortaya koyduğu için, farklılaşmanın hangi gruplar arasında olduğunu ortaya çıkarmak amacıyla Mann-Whitney U testi yapılmıştır. Bu testin sonuçlarına göre; Milli Eğitim Bakanlığı ile Bankalarda görev yapan yöneticilerin, araştırmalardan haberdar olma düzeyleri arasında 0,01 düzeyinde anlamlı (p=0.006) bir farklılık bulunmuştur. Elde edilen bulgulara göre, Milli Eğitim Bakanlığı'nda görev yapanlar, bankalarda görev yapanlara göre araştırmalardan daha fazla haberdardır. Aynı şekilde Milli Eğitim Bakanlığı ile Bakanlıklara Bağlı Kuruluşlarda görev yapanların araştırmalardan haberdar olma düzeyleri arsamda p= 0.01 düzeyinde (p=0.008); Bankalar ile Özel Kuruluşlarda görev yapanların araştırmalar hakkında bilgi sahibi olma düzeyleri arasında p=0.01 düzeyinde (p=0.002) anlamlı bir farklılık ortaya çıkmıştır. Bakanlıklara Bağlı Kuruluşlarda görev yapanların, Milli Eğitim Bakanlığı'nda görev yapanlara göre daha çok araştırmalar hakkında bilgi sahibi olduğu; Özel Kuruluşlarda görev yapanların ise Bankalarda görev yapanlara göre araştırmalardan daha çok haberdar olduğu, saptanmıştır. Yüksek Öğretim Kurumları ile Bakanlıklara Bağlı Kuruluşlarda görev yapan yöneticilerin ve Bankalar ile Bakanlıklara Bağlı Kuruluşlarda görev yapan yöneticilerin, araştırmalardan haberdar olma düzeyleri arasında da p=0.001 düzeyinde anlamlı (p=0,000)bir farklılık ortaya çıkmıştır. Bakanlıklara Bağlı

Kuruluşlarda görev yapan yöneticilerin Yüksek Öğretim Kurumlarında ve Bankalarda görev yapanlara göre, araştırmalardan daha çok haberdar olduğu saptanmıştır.

Tablo 5. Yöneticilerin, araştırmalardan haberdar olma düzeyleri ortalamalarının araştırmaların yapıldığı üniversitelere göre dağılımları

Araştırmaların Yapıldığı Üniversiteler	f	Örneklem	
		Aritmetik Ortalama	SS
Boğaziçi Üniversitesi	2	1.50	0.7071
İnönü Üniversitesi	29	2.00	0.7792
Orta Doğu Teknik Üniversitesi	17	2.00	0.7071
Selçuk Üniversitesi	13	2.08	0.6071
Atatürk Üniversitesi	11	2.09	0.8312
Fırat Üniversitesi	15	2.13	0.9904
Anadolu Üniversitesi	29	2.13	0.7557
Marmara Üniversitesi	42	2.14	0.8923
Çukurova Üniversitesi	28	2.32	0.8946
Hacettepe Üniversitesi	92	2.33	0.7564
Dokuz Eylül Üniversitesi	57	2.36	0.7920
Ankara Üniversitesi	103	2.38	0.7193
Gazi Üniversitesi	65	2.39	0.8264
Uludağ Üniversitesi	4	2.50	0.5774

Yöneticilerin, araştırmalardan haberdar olma düzeyleri ortalamalarının araştırmaların yapıldığı üniversitelere göre en yüksek ortalamaların Uludağ (2.50) ve Gazi (2.38) Üniversitelerine ait olduğu, buna karşılık Boğaziçi Üniversitesinin (1.50) en düşük düzeyde olduğu görülmektedir. Yöneticilerin yapılan araştırmalardan haberdar olma düzeyleri ortalaması bakımından incelenen yıllar arasında en çok tez çalışması yapılan üniversiteler olan. Hacettepe'nin 2.33, Ankara Üniversitesinin ise 2.38'lik değere sahip oldukları dikkati çekmektedir. Böylece, deneklerin incelenen üniversitelerde yapılan araştırmalardan, "az" düzeyinde haberdar oldukları sonucuna varılmıştır.

Tablo 6. Araştırmalardan haberdar olma düzeyleri ortalamasının görev unvanlarına göre dağılımları

Görev Unvanları	Araştırmalardan Haberdar Olma Düzeyleri										\bar{X}	Düzye
	Hiç		Az		Orta		Oldukça		Çok			
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Daire Başkan Yardımcısı	2	20.00	5	50.00	3	30.00	0	0.00	0	0.00	2.2099	Az
Daire Başkanı	0	0.00	12	80.00	3	20.00	0	0.00	0	0.00	2.3895	Az
Diğerleri	14	18.92	31	41.89	21	28.38	8	10.81	0	0.00	2.4422	Az
Genel Müdür Yardımcısı	4	15.38	12	46.15	8	30.77	2	7.69	0	0.00	2.4525	Az
Şube Müdürü	6	23.08	7	26.92	10	38.46	3	11.54	0	0.00	2.5473	Az
Toplam	26	17.22	67	44.37	45	29.80	13	8.61	0	0.00	2.4414	Az

Görev unvanları arasındaki ortalamaların dağılımı bakımından, en düşük ortalamaya sahip olan gurubun (Tablo 32), daire başkan yardımcısı olduğu bulunmuştur. Daire başkan yardımcısı olan yöneticilerin ortalama puanları 2.21 olarak saptanmıştır. Bu ortalama diğer, yöneticilerin "sadece araştırmaların ve araştırmayı yapanın adını duyduğunu, ancak araştırma hakkında bilgisi olmadığı" görüşünde birleştiğini göstermektedir. Ortalaması en yüksek olan (2.54) grup olarak şube müdürlüğü gurubunda bulunan yöneticiler olduğu saptanmıştır. Bu gruptaki denekler; "araştırmaların kimin tarafından yapıldığını ve ana hatlarıyla konusunu bilip ancak nerede ve hangi yöntemle yapıldığını, bulgularını ve önerilerini bilmediğini" ifade etmişlerdir. Genel müdür yardımcısı olan yöneticilerin % 15'i ile araştırmalar hakkında "hiç" bilgi sahibi olmadıklarını, % 8'i de "oldukça" düzeyinde bilgi sahibi olduklarını, daire başkan yardımcılığı görevinde bulunan yöneticilerin ise % 20'si "hiç" bilgi sahibi olmadıklarını, şube müdürlüğü görevinde bulunan yöneticilerin %12'si "oldukça" düzeyinde bilgi sahibi oldukları ifade etmişlerdir. Burada en yüksek düzeyde bilgi sahibi olan yönetici gurubunun şube müdürleri olduğu görülmektedir. Daire başkanlığı görevinde bulunan yöneticilerin % 80'i araştırmalardan "az" düzeyde bilgi sahibi olduklarını ifade

etmişlerdir, Başka bir ifadeyle, sadece araştırmamanın ve araştırmayı yapanın adını duyduklarını belirtmişlerdir. Araştırmalar hakkında hiçbir bilgisi olmayan daire başkanlığı görevinde bulunan denek bulunmadığı bulunmuştur.

Örgüt Yöneticilerinin Araştırmalardan Haberdar Olma Düzeylerinin Görev Unvanlarına Göre Farklılığının Belirlenmesi

Türkiye'deki üniversitelerde EYTPE ile ilgili yapılan doktora düzeyindeki araştırmalardan, ilgili örgüt yöneticilerinin bilgi sahibi olma düzeyleri yöneticilerin görev unvanlarına göre, yapılan Kruskal-Wallis testi sonucunda anlamlı bir fark olmadığı ($p=0.852$) ortaya çıkmıştır.

Tablo 7. Araştırmalardan haberdar olma düzeylerinin cinsiyete göre dağılımı

Cinsiyet	Araştırmalardan Haberdar Olma Düzeyleri										\bar{X}	Düzye
	Hiç		Az		Orta		Oldukça		Çok			
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Kadın	12	26.67	17	37.78	14	31.11	2	4.44	0	0.00	2.3280	Az
Erkek	14	9.43	50	47.17	31	29.25	11	10.37	0	0.00	2.4896	Az
Toplam	26	17.22	67	44.37	45	29.80	13	8.61	0	0.00	2.4414	Az

Yukarıda yöneticilerin araştırmalardan haberdar olma düzeylerinin cinsiyete göre dağılımı verilmiştir, Buna göre kadın yöneticilerin ortalamalarının 2.33, erkek yöneticilerin ortalamalarının 2.49 olduğu görülmektedir. Cinsiyete göre kadın ve erkek yöneticilerin ortalamalarında fazla bir değişiklik olmadığı görülmektedir. Ancak araştırmalar hakkında hiçbir bilgisi olmayan kadın yöneticilerin yüzdesine bakıldığında erkek deneklerden yaklaşık üç kat fazla olduğu görülmektedir. Yine araştırmalar hakkında "oldukça" düzeyinde bilgi sahibi olan kadın yöneticilerin yüzdesinin (% 4.44) erkek yöneticilerin (%10.37) yüzdesi kadar olduğu görülmektedir. Yöneticilerin araştırmalardan haberdar olma düzeylerinin cinsiyete göre farklılaşmanın belirlenmesi yapılan Kruskal-Wallis testi sonucunda yöneticilerin araştırmalardan haberdar olma düzeyleri arasında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık olmadığı ($p=0.292$) saptanmıştır.

Tablo 8. Araştırmalardan haberdar olma düzeylerinin hizmet içi eğitim programına katılma durumlarına göre dağılımı

HİE Programı	Araştırmalardan Haberdar Olma Düzeyleri										\bar{X}	Düzye
	Hiç		Az		Orta		Oldukça		Çok			
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Katılanlar	15	18.07	46	55.42	21	25.30	1	1.21	0	0.00	2.27	Az
Katılmayanlar	11	16.18	21	30.88	24	35.29	12	17.65	0	0,00	2,65	Orta
Toplam	26	17.22	67	44.37	45	29.80	13	8.61	0	0,00	2.44	Az

Hizmet içi eğitim programına katılan yöneticilerin ortalamalarının 2.65, hizmet içi eğitim programına katılmayan yöneticilerin ortalamalarının 2.27 olduğu görülmektedir. Hizmet içi eğitim programına katılan yöneticiler "araştırmamanın adını, kim tarafından yapıldığını ve ana hatlarıyla konusunu bilip ancak nerede ve hangi yöntemle yapıldığını, bulgularını ve önerilerini bilmedikleri" ifade etmişlerdir. Hizmet içi eğitim programına katılmayan yöneticiler "sadece araştırmamanın ve araştırmayı yapanın adını duyup ancak içeriği hakkında bilgisi olmadığını" ifade etmişlerdir. Hizmet içi eğitim programına katılan yöneticilerin % 18'i, hizmet içi eğitim programına katılmayan yöneticilerin ise % 1'i "oldukça" düzeyinde araştırmalar hakkında bilgi sahibi olduklarını belirtmişlerdir.

Tablo 9. Araştırmalardan haberdar olma düzeylerinin hizmet içi eğitim programına katılanlar ile katılmayanlar arasındaki farklılık

Birinci Değişken Grubu	İkinci Değişken Grubu	Z	p
HİE Programına Katılanlar	HİE Programına Katılmayanlar	3.027	0.002**

Yapılan Kruskal-Wallis ve Mann-Whitney U testleri sonucunda , örgüt yöneticilerinin araştırmalardan haberdar olma düzeylerinin, hizmet içi eğitim programına katılanlar ile hizmet içi eğitim programına katılmayanlar arasında 0.01 düzeyinde anlamlı bir farklılığın olduğu ortaya çıkmıştır. hizmet içi eğitim programına katılanların katılmayanlara göre araştırmalardan daha çok haberdar oldukları bulunmuştur.

Tablo 10. Araştırmalardan haberdar olma düzeylerinin, renim düzeylerine göre dağılımı

renim Düzeyi	Araştırmalardan Haberdar Olma Düzeyleri										\bar{X}	Düzey
	Hiç		Az		Orta		Oldukça		çok			
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Lise	2	33,33	4	66,67	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1,79	Hiç
2-3 Yıllık Yüksekokul	5	31,25	7	43,75	4	25,00	0	0,00	0	0,00	2,25	Az
4 Yıllık Yüksekokul	17	15,74	45	41,67	36	33,33	10	9,26	0	0,00	2,48	Az
Lisansüstü	2	9,52	11	52,38	5	23,81	3	14,29	0	0,00	2,56	Az
Toplam	26	17,22	67	44,37	45	29,80	13	8,61	0	0,00	2,44	Az

Yöneticilerin, renim düzeylerine göre araştırmalardan haberdar olma ortalamalarının dağılımına bakıldığında en düşük ortalamaya sahip grubu lise mezunu yöneticilerin oluşturduğu görülmektedir. Bu grubun ortalama puanları 1.79 dur. Lise mezunu denekler; "ne araştırmanın ne de araştırmayı yapanın adını duymadığını, ve konu ile ilgili hiçbir bilgisi olmadığını ifade etmişlerdir.

Ortalaması en yüksek olan grup olarak lisansüstü dereceye sahip yöneticiler olduğu saptanmıştır. Bu grubun ortalaması 2.56 olarak bulunmuştur. Lisansüstü dereceye sahip denekler "sadece araştırmanın ve araştırmayı yapanın adını duyup araştırmanın içeriği hakkında bilgisi olmadığını ifade etmişlerdir. Yöneticilerin renim dizeyleri arttıkça araştırmalardan haberdar olma düzeyleri ortalamalarının da arttığı saptanmıştır.

Tartışma, Sonuç ve neriler

Kasım 1981 tarihinde YK'n kurulmasından sonra yedi yıllık bir periyotta (1988'e kadar) doktora tezlerinde belirgin bir artış olmadığı görülmektedir. YK ncesi dönemden başlayıp 1988 yılına kadar geçen periyottaki lisansüstü çalışmaların azlığı o dönem üniversitelerinde bilim insanı yetiştirme çabası eksikliğinden kaynaklanıyor olabilir. 1981-1988 yılları arası geçen süreç bilim insanı yetiştirmeye önem verildiğinin bir göstergesi olabilir. Çünkü Tablo 2 de görüldüğü gibi bir önceki yıl 6 olan doktora tez çalışması 1988 yılında birden 20 ye çıkmış ve 1992 yılı hariç 15 ile 20 arası her yıl tez üretildiği görülmektedir. Belki de YK n bilime katkısı olarak yorumlanabilecek bir bulgudur. Ergün, Recepoğlu, Küçük ve Oğuz (2014) tarafından Türkiye'de eğitim denetimi alanında yapılan lisansüstü tezlerin incelendiği araştırma bulguları 2006 sonrasında Yılmaz ve arkadaşlarının(Yılmaz, Altun, Uygun, Hoşgörür. 2016) eğitim denetimi alanında yaptığı çalışmada 2000-2015 yılları arası incelenen alanda yıllara göre artış olduğu bulunmuştur. Sözü edilen iki farklı araştırmanın bulguları da YK'n kurulmasından günümüze kadar geçen süreçte EYTPE alanında yapılan çalışmaların hızlı bir şekilde artarak ivme kazandığını göstermektedir. 2015 yılında yayımlanan Kaya, Yazıcı, Deliveli ve Hoşgörür'n çalışmalarında 1990-2015 yılları arasında eğitimde denetim konulu lisansüstü çalışmaları değerlendirdiği araştırma bulguları da benzer sonuçları yansıtmaktadır. Akyol ve Yavuzkurt (2016) 2006-2014 yılları arası eğitim denetimi alanındaki lisansüstü çalışmalarını inceledikleri araştırmalarında doktora düzeyindeki çalışmaların %10.53 olduğunu tespit etmişlerdir. Bu bulgu yukarıda vurgulanan artış hızının yükseklisans düzeyindeki çalışmalarda çok daha hızlı olduğu yorumuna götürebilir.

Bu alışmada, Türkiye'deki niversitelerde EYTPE alanı ile ilgili doktora düzeyinde yapılan bilimsel araştırmaların evren ve örnekleme incelenmiştir. Literatür taraması sonucunda Türkiye'deki 1996 yılı itibarıyla 56 üniversiteden 18'inde EYTPE bölüm veya anabilim dalı bulunduğu belirlenmiştir. Bu niversitelerin kütüphane katalogları taranarak belirtilen alanda doktora düzeyinde yapılan araştırma olup olmadığı incelenmiş ve 14 üniversitede bu alanda çalışma yapıldığı grlmştir, Bu 14 niversitede 1983-1996 yılları arasında yapılan toplam 153 doktora tezine ulaşılmıştır.

Yapılan araştırmaya sonucunda; yöneticilerin içinde araştırmaları bütün ayrıntılarıyla bilen yönetici olmadığı saptanmıştır. Elde edilen bulgulara göre; deneklerin %17'si araştırmalar hakkında hiçbir bilgiye sahip değildir. Yöneticilerin % 44'unun ise, kurumlarıyla ilgili yapılan araştırmaların sadece adını duyduklarını belirtmiştir. Bu demektir ki yöneticilerin % 61'i araştırmalardan faydalanabilecek kadar bilgi sahibi değildirler. Deneklerin %30'u "orta düzeyde, % 9'u ise "çok düzeyinde" araştırmalardan haberdar olduklarını ifade etmişlerdir.

Yöneticilerin araştırmalardan haberdar olma düzeyleri arasında "görev yaptıkları kurumlara", "hizmetçi eğitimden geçip geçmediğine ve "öğrenim düzeylerine" göre 0.001 düzeyinde anlamlı bir fark olduğu; "görev unvanlarına" ,"cinsiyete" , "görev yaptıkları kurumdaki yöneticilik sürelerine" ve "mezun oldukları alanlara" göre anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır.

Yöneticilerin, araştırmalardan haberdar olma düzeylerindeki farklılıklar; MEB ile Bankalar arasında Milli Eğitim Bakanlığı lehine, Milli Eğitim Bakanlığı ile Bakanlıklara Bağlı Kuruluşlar arasında Bakanlıklara Bağlı Kuruluşlar lehine, Yükseköğretim Kurumları ile Bakanlıklara Bağlı Kuruluşlar arasında Bakanlıklara Bağlı Kuruluşlar lehine, Bankalar ile Özel Kuruluşlar arasında Özel kuruluşlar lehine ve Bankalar ile Bakanlıklara Bağlı Kuruluşlar arasında Bankalar ile Bakanlıklara Bağlı Kuruluşlar lehine çıkmıştır. Ayrıca, hizmetçi eğitim programına katılanlar ve Lisansüstü dereceye sahip olanlar lehine de anlamlı farklılık bulunmuştur.

Yapılan bu araştırma sonucu elde edilen bulgulara dayanılarak, Türkiye'de farklı örgütlerde görev yapan çeşitli kademedeki örgüt yöneticilerinin üretilen bilgiyi, kullanma ve geliştirme diye bir problemi olmadığı ortaya çıkmıştır. Bu durum gelişmiş ülkelerle karşılaştırıldığında önemli bir farklılık olduğu söylenebilir.

Literatür taraması sırasında enstitülerin yaptırmış oldukları tezlerde şekil açısından farklılıklar olduğu görülmüştür. Bu farklılıklar nedeniyle tezi inceleyen kişilerin aradıkları konuları farklı yerlerde bulmaları muhtemeldir. Tüm enstitülerin şekil yönünden ortak bir uygulamaya gitmeleri araştırmalardan faydalanmak isteyenlere kolaylık sağlayacaktır.

Elde edilen bulgulara göre "çok" düzeyinde araştırmalardan haberdar olduğunu belirten örgüt yöneticisi yoktur. Yapılan araştırmalardan etkili bir şekilde faydalanılmamaktadır. Bu durumun önüne geçilebilmesi için doktora düzeyinde yapılacak olan araştırmalar hangi örgütü ilgilendiriyorsa, araştırmayı yaptıran enstitü ve araştırmayı yöneten danışman, ilgili örgütle iletişim kurarak bu araştırmanın projeye dönüştürülmesini sağlamalı ve araştırma, ilgili örgütle işbirliği içinde yapılmalıdır. Böylece araştırma ile ilgili örgütler, araştırmaya hakkında daha çok bilgi sahibi olabilirler. Doktora tezlerinin niteliği ve etkililiği konusunda yeni araştırmalar yapılmalıdır.

Kaynakça

- Açıkalm, A. (1994). *Çağdaş örgütlerde insan kaynağının (personel) yönetimi*. Ankara: Pegem Yayınları No: 7
- Akarsu, F. (1990). Eğitim araştırmalının 1960-1988 niceliksel bir analiz. *Eğitim ve Bilim*. (Özel Sayı) 4, 3-17.
- Akyol, B. , Yavuzkurt, T.(2016). Türkiye'de lisansüstü tezlerde eğitim denetimi *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi* 5(2), 908-926.
- Alkan, C. (1977). *Eğitim teknolojisi: Kavramlar- yöntemler*. Ankara: Yargıçoğlu Matbaası.
- Alkan, C. (1989). Eğitim biliminde araştırma. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 22(1), 23-27.
- Badavan, Y. (1985). *Üniversitelerde eğitim yönetimi ve denetimi alanında yapılmış tez çalışmaları* Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Balcı, A. (1988). Eğitim yönetiminde araştırmaların durumu. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 21(1-2), 421434
- Balcı, A. (1991). Eğitim yönetiminde araştırma. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 23(1): 81-94.

- Balcı, A. (1993). Örgütsel davranışta araştırma. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 25(1), 47-68.
- Büyüköztürk, Ş. (1994). Türk eğitim sisteminde araştırma eğitimi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 17(1).
- Cafoğlu, Z. (1996) *Eğitimde toplam kalite yöntemi*. İstanbul: Avni Akyol Umut Kültür ve Eğitim Vakfı Yayınları. Yayın No: 3.
- Doğan, İ. (1994). Bilgi toplumu, uzun ince bir yol. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 27(1), 95.
- Duman, H. (1990) *Uluslararası bilgi ve belge sağlayan merkezler*, Ankara: Enformasyon ve Dokümantasyon Hizmetleri Vakfı
- Ergün, M., Reçepoğlu, E., Küçük, Z. A. ve Oğuz, K. (2014). Türkiye'deki üniversitelerde eğitim denetimi alanında yapılan lisansüstü tezlerin çeşitli değişkenlere göre incelemesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 22(1), 25-40
- Gürüz, K. (1994). Yükseköğretimde Bilim ve Eğitim. *Bilim ve Eğitim*. 97-115, Türkiye Bilimler Akademisi. Ankara: TUBA Bilimsel Toplantı Serileri:2
- Güvenç, B. (1994). Türkiye'de sosyal bilimler gelişmeler ve süreklilikler. *Dünya'da ve Türkiye'de bilim, etik ve üniversite*. (s. 23-35). Ankara: Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA), Bilimsel Toplantı Serileri, 1.
- Herriot, R. William, F. (1982). Two images of schools as organizations: A refinement and elaboration *Educational Administration Quarterly*. 20(4), 41-57
- Kaptan, S. (1982). *Bilimsel araştırma teknikleri ve istatistik yöntemleri*, Ankara: Rehber Yayınevi.
- Karasar, N. (1984). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Hacettepe Taş Kitapçılık.
- Karasar, N. (1993) Araştırma kültürü, Türk Araştırma bilim teknoloji ve eğitim politikalarının kanayan yarası. *Eğitim yönetimi ve planlaması ve halk eğitimi*, Ankara: Milli Eğitim Basımevi Yayınları
- Kaya, Ç., Yazıcı, A. Ş., Deliveli, K. ve Hoşgörür, V. (2016) Türkiye'de eğitim denetimi alanında yapılan lisansüstü çalışmaların değerlendirilmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(1), 38-51.
- Kerlinger, N. F. (1973). *Foundations of behavioral research*, New York: Holt, Rinehart And Winston
- Korkut, H. (1981) *Üniversitelerimizde yapılan araştırmaların toplum sorunlarına donukluğu açısından değerlendirilmesi*. Yayınlanmış doktora tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- Korkut, H. (1984) *Türk üniversiteleri ve üniversite araştırmaları*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları No: 134.
- Kök Sosyal ve Stratejik Araştırmalar Vakfı. (1992) Yükseköğretimde uygulamalar ve yönelimler. *KÖK Sosyal ve stratejik araştırmalar vakfı eğitim araştırmaları komisyonu*. Ankara: KÖK Eğitim araştırmaları Serisi No: 1
- Özoğlu, S. Ç. (1994). Bilim ve eğitim ilişkileri. *Bilim ve Eğitim*. 75-83, Türkiye Bilimler Akademisi. Ankara: TUBA Bilimsel Toplantı Serileri:2
- Popper, K. (1995), *Tarihselciliğin sefaleti*, İstanbul: İnsan Yayınları.
- Varış, F.(1972). Türkiye'de lisansüstü eğitim, *Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*,10(1-2), 51-74.
- Varış, F.(1973). *Türkiye'de lisansüstü eğitim: Sosyal bilimlerde*. Ankara: Kalite Matbaası.
- Varış, F. (1981). (1981). *Eğitim bilimine giriş*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları.
- Varış, F. (1981). *Türkiye'de lisansüstü eğitim, pozitif bilimlerin temel ve uygulamalı alanlarında*, Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.

- Yılmaz, T. , Altun, B. , Uygun, H. , Hoşgörür, V.(2016). Eğitim denetimine ilişkin Türkiye’de yayımlanmış makalelerin değerlendirilmesi. *MSKU Eğitim Fakültesi Dergisi* 3(1), 47-63.
- Ward, A. Bruce, H. Charles, S. (1975) Evaluation of published educational research, a national survey. *American Educational Research Journal*, 12(2), 109-128.